

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan Tolsgården

Läsår 2018/2019

Antagen
Mariestad
2018-10-26

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Syfte	4
1.2. Ansvar	4
2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder	5
2.1 Undersök	5
2.2 Analysera	6
2.3 Planerade aktiva åtgärder	8
3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)	10
3.1 Barns/elevs delaktighet	10
3.2 Vårdnadshavares delaktighet	10
3.3 Medarbetares delaktighet	11
4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling	11
4.1 Rutiner för all personal i förskolan.	11
4.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn.	11
4.3 Rutiner för när personal kränker, diskriminerar eller trakasserar barn.....	12
4.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.	12
5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår	14
5.1 Följ upp och utvärdera	14
5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder	16
6. Referenser	17
7. Bilagor	18
7.1 Bilaga 1 – Definitioner	18
8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument	21
8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet	22

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tolsgårdens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Förskolechef Jenny Forsell ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Främjande och förebyggande arbete med aktiva åtgärder

2.1 Undersök

Vår undersökning utgår från olika metoder, bland annat gemensamma diskussioner och reflektioner på enheten.

På Tolsgårdens förskola har vi identifierat följande risker och hinder:

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck

Vi upplever att en risk kan vara om vi pedagoger inte är fullt medvetna kring val av t.ex. litteratur för barn. En annan risk vi har identifierat är om vi pedagoger erbjuder könsstereotypa miljöer som inte i tillräckligt hög grad tilltalar alla oavsett kön.

Kränkande behandling

Det finns alltid en risk för kränkande behandling om vi pedagoger inte är tillräckligt uppmärksamma. Därför ser vi det som yttersta vikt att vi pedagoger finns nära barnen i deras lek och samspel.

Religion eller annan trosuppfattning

Vi upplever att en risk kan vara att barnen på vår förskola inte möter olika religioner eller individer med annan trosuppfattning. En annan risk vi ser är att vi pedagoger inte får erfarenhet eller ökad medvetenhet kring ämnet just p.g.a. vi inte möter det i verksamheten.

Ålder

Vi anser att vi har ett medvetet arbetssätt och förhållningssätt kring att vi använder begreppet yngre och äldre istället för stora och små. Under detta verksamhetsår behöver vi nu fokusera mer på att arbeta mer kring en öppenhet mellan avdelningarna under större delen av dagen. Detta för att skapa möten mellan barnen oavsett ålder.

2.2 Analysera

Analys av orsaker till upptäckta risker och hinder.

Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck

Enligt Läroplanen för förskolan (Lpfö 98/16) ska ”förskolan motverka traditionella könsroller och könsmonster”(s. 5). Vi på förskolan Tolsgården arbetar aktivt med att motverka diskriminering p.g.a. kön eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Detta gör vi genom att vi ser flickor och pojkar som jämlika. Alla barn oavsett kön får lika mycket inflytande och plats i gruppen. Det är också av vikt att vi pedagoger inte könsbestämmer material, miljö m.m. utan uppmuntrar barnen att överskrida traditionella könsroller genom att skapa nyfikenhet samt att utforska ”traditionella könsroller och mönster”.

I arbetet med att motverka diskriminering p.g.a. könsöverskridande identitet eller uttryck finns vi pedagoger med och stöttar och bekräftar individen kring dess val, frågor och tankar kring sina eller andras könsöverskridande identitet. Vi pedagoger arbetar för att skapa en samsyn kring ämnet för att på bästa sätt kunna bemöta och bekräfta individen, t.ex. via diskussioner vid APT samt vid andra mötesforum men även vid inläsning av litteratur och forskning.

Kränkande behandling

Vi fortsätter vårt arbete med att medvetandegöra vårt förhållningssätt kring att skapa förutsättningar för goda relationer. Barns upplevda erfarenheter påverkar deras relationer. För att motverka kränkande behandling är vi pedagoger närvarande och lyhörda i barngrupperna. Pedagogernas bemötande gentemot barnen har stor betydelse, och det är av stor vikt att vi möter barnen med respekt. Vi pedagoger lyfter barnens olika förmågor och styrkor för att ge barnen strategier för att se olikheter som en tillgång och styrka. Detta skapar förutsättningar för barnen att kunna visa empati och förståelse för andra barn i olika situationer. Vår upplevelse är att barnen idag använder en hårdare ton gentemot varandra. Vi pedagoger arbetar ständigt främjande kring hur vi bemöter varandra men samtidigt behöver vi i dagsläget arbeta mer förebyggande kring att skapa ett positivt klimat där vi som pedagoger har en stor roll som förebilder. En del i arbetet med att skapa förutsättningar för goda relationer, är att vi vid vissa tillfällen delar barngruppen i mindre konstellationer. Detta för att skapa en lugnare miljö där möjlighet för god kommunikation och samspel mellan barn-barn och barn-pedagog blir större.

Etnisk tillhörighet, religions eller annan trosuppfattning

Vi på Tolsgårdens förskola ser trygghet, respekt och olikheter som viktiga komponenter för att alla ska känna sig välkomna till oss. På Tolsgårdens förskola finns få barn med annan etnicitet, religion eller trosuppfattning. Vi menar att det är av vikt att vi pedagoger har stor medvetenhet kring detta.

Vi pedagoger berikar medvetenheten kring detta genom att erbjuda barnlitteratur som speglar olika sätt att leva. Vår dagliga kontakt med vårdnadshavarna präglas av öppenhet och lyhördhet. Att samtala med barnen om etnicitet, religion och annan trosuppfattning när barnen själva lyfter ämnet, ser vi som viktigt för att medvetandegöra barnen för våra olika sätt att leva. Detta är några av våra verktyg som vi anser viktiga i vår pedagogiska verksamhet.

Ålder

Förskolans värdegrund ska präglade verksamheten oavsett ålder. Det är av stor vikt att vi som pedagoger är medvetna kring hur vi uttrycker oss kring ålder och att vi ser till individens enskilda behov.

Genom att samarbeta mellan avdelningarna motverkar vi kategorisering av barnen som stor och liten, vilket även stärker gemenskapen i huset både mellan barn-barn och barn-pedagog. Samarbetet sker delvis genom vilor, planeringar och vid måltiderna. Vi arbetar även kring ett gemensamt projekt utifrån tanken att det skapar möjlighet att vi kan mötas över avdelningarna. Att projektet avspeglas i de pedagogiska miljöerna bidrar till en gemensam upplevelse som man kan relatera till på båda avdelningarna.

Funktionsnedsättning

Enligt förskolans värdegrund ska ingen diskrimineras p.g.a. funktionsnedsättning och därför är det viktigt att vi pedagoger arbetar för alla människors lika värde. Vi pedagoger tar till oss aktuell forskning samt inläsning av litteratur, samt att vi läser litteratur för barnen som berör ämnet. Vi som pedagoger är viktiga som förebilder för barnen då vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för andra individer. Vi anpassar vårt förhållningssätt och den pedagogiska miljön med hänsyn till barnens förutsättningar och behov.

Sexuell läggning

Förskolans värdegrund ska präglade verksamheten och omfatta alla barn och vuxna som ingår i vår verksamhet oavsett sexuell läggning eller någon annan av diskrimineringsgrunderna. På Tolsgårdens förskola ska vi visa varandra hänsyn. Jämställhet ska råda och egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i verksamheten. Detta gör vi genom samtal med barnen samt att erbjuda olika typer av barnlitteratur.

2.3 Planerade aktiva åtgärder

Främjande och förebyggande åtgärder som skäligen kan krävas. Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
För att fortsätta att skapa mer trygghet och lugn, delar vi barngruppen vid behov. Detta skapar också större möjlighet för barnen till inflytande och att bli bekräftade.	Fortlöpande	Pedagogerna
Pedagogerna är härvarande och närvarande i barnens lek för att stötta i deras sociala samspel, för att få överblick och ge trygghet.	Fortlöpande	Pedagogerna
All personal ser och reagerar på eventuell kränkning och diskriminering.	Fortlöpande	Pedagogerna
Vi pedagoger uppmuntrar och ger positivt gensvar när barnen samarbetar och gör positiva handlingar.	Fortlöpande	Pedagogerna
Vi arbetar aktivt med att inkludera alla barn och ser deras olikheter som en tillgång i barngruppen.	Fortlöpande	Pedagogerna
Stöttar och bekräftar individen kring dess val, frågor och tankar kring sina eller andras könsöverskridande identitet.	Fortlöpande	Pedagogerna

Vi ser flickor och pojkar som jämlika.	Fortlöpande	Pedagogerna
Föregå med gott exempel genom att aldrig prata kränkande om andra.	Fortlöpande	Pedagoger

Planerade förebyggande aktiva åtgärder	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Att vi som pedagoger arbetar för att utforma de pedagogiska miljöerna så att de tilltalar alla oavsett kön.	Fortlöpande	Pedagogerna
Att vi erbjuder litteratur som utmanar den traditionella könsnormerna.	Fortlöpande	Pedagogerna
Dokumenterar i händelselogg vid incidenter för att lättare kunna se ”mönster” i det som sker.	Fortlöpande	Pedagogerna
Om en konflikt sker så reflekterar pedagogerna över var de befann sig och hur pedagogerna gör för att inte ska upprepas.	Vid behov och vid upprepade incidenter av mindre allvarlig kränkning/ trakasseri	Pedagogerna
Att vi erbjuder litteratur som berör de olika diskrimineringsgrunderna.	Fortlöpande.	Pedagogerna
Vi pedagoger reflekterar kontinuerligt över vårt förhållningssätt kring de konflikter som uppstår. Vi arbetar kontinuerligt med att vara goda förebilder.	Fortlöpande	Pedagogerna

3. Förankring av planen (samverkansskyldighet)

Arbetet med aktiva åtgärder samverkas med barn/elever, vårdnadshavare och personal.

3.1 Barns/elevs delaktighet

Under framtagandet av planen tar vi med de tankar barnen haft kring värdegrundsfrågor och vilket förhållningssätt vi har till varandra. I det dagliga samtalet med barnen förankrar vi tankarna som står i planen. Genom att intervjua, samtala och vara närvarande och härvarande i barnens lek vill vi pedagoger få reda på om det förekommer kränkningar. Med de äldre barnen pratar vi om att det finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Med de yngre barnen arbetar vi med att medvetandegöra deras handlingar gentemot deras kompisar. Detta sker i den dagliga verksamheten genom att t.ex. visa vid konflikter att kompisen blir ledsen. Det är dock även av vikt att vi uppmärksammar de positiva handlingarna som barnen gör gentemot varandra.

3.2 Vårdnadshavares delaktighet

De resultat som framkommer i föräldraenkäten och utvecklingssamtal under våren rörande område Normer och värden, tas omhand av pedagogerna och analyseras. Resultatet blir en del av underlaget i framtagandet av planen.

Utifrån den positiva responsen från vårdnadshavarna kring att vi tidigarelade höstens föräldramöte så har vi valt att fortsätta med detta. Detta gör att vårdnadshavarna kan ta del av planen innan den blir antagen. Planen läggs ut på remiss i hallen. Vid föräldramöten m.m. informeras vårdnadshavarna om att vi har en plan mot diskriminering och kränkande behandling samt deras rätt att anmäla eventuella kränkningar och diskriminering. Vidare beskriver vi för vårdnadshavarna vårt främjande och förebyggande arbete kring diskriminering och kränkande behandling. Detta menar vi ger dem möjlighet till påverkan av planen. De informeras också att det är utifrån enkäten och våra samtal med föräldrarna som är en del av grunden för vår analys av vårt arbete och hur vi ska gå vidare. Planen finns för vårdnadshavarna att tillgå i förskolans hall och på förskolans hemsida.

3.3 Medarbetares delaktighet

Pedagogerna på Tolsgårdens förskola arbetar tillsammans fram planen mot diskriminering och kränkande behandling genom diskussioner på APT. På så vis blir alla pedagoger delaktiga, även kök och städpersonal är delaktiga i framtagandet av planen.

4. Rutin/åtgärder vid händelse av diskriminering och/eller kränkande behandling

4.1 Rutiner för all personal i förskolan.

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All person i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans.

4.2 Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn.

- Den som upptäcker eller får information om misstänkt kränkning ansvarar för att åtgärder vidtas.
- Förskolechef informeras om det inträffade.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”, Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/ Arbetsrutiner och checklistor/ Barn och utbildning/ Diskriminering och kränkande behandling.
- Vårdnadshavare informeras, detta gäller både den som har kränkt och den som kränkts.
- Anmälaren ansvarar för dokumentation, (vidtagna åtgärder och datum för uppföljning)
- Förskolechef gör en utredning och skickar blanketten(Anmälan till nämnd) till nämnd och chef för förskola och pedagogisk omsorg. Blanketten finns på navet.
- När utredningen har avslutats ska förskolechef göra regelbundna återkopplingar, utvärderingar och uppföljningar av händelsen med berörda barn samt vårdnadshavare.

4.3 Rutiner för när personal kränker, diskriminerar eller trakasserar barn.

- All personal har anmälningsskyldighet till förskolechef, vilket ska ske skyndsamt.
- Fyller i ”Anmälan till rektor/förskolechef vid diskriminering och kränkande behandling”. Denna blankett hittas på medarbetarportalen Navet; Stöd och service i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Barn och utbildning/Diskriminering och kränkande behandling.
- Förskolechef agerar samtalsledare under utredningssamtalet.
- Förskolechef kontaktar berört barns vårdnadshavare.
- Tidsbestämd uppföljning(förskolechef)
- Ev. polisanmälan av förskolechef.
- Alla insatser ska dokumenteras av förskolechef.

Förskolechef skickar ”Anmälan till nämnd”.

4.4 Rutiner för hur barn och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

- Har barnet blivit kränkt av ett annat barn?
Meddela förskolan.
- Har barnet blivit kränkt av personal?
Meddela förskolechef.
- Har barnet blivit kränkt av förskolechef?
Meddela chef för förskola och pedagogisk omsorg, Annica Henrysson, 0501-756727.

Avgränsningar

Om barn/elev/studerande kränker vuxen (ej elev/studerande/personal) omfattas den kränkningen inte av rutin vid diskriminering och/eller kränkande behandling. Blanketten ”Anmälan till förskolechef/rector vid diskriminering och kränkande behandling” används dock även i detta fall.

Gäller kränkningen personal omfattas ärendet av arbetsmiljölagen.

Utredning/rapportering

Förskolechef/rector startar utredning och vidtar åtgärder. Förskolechef/rector är enligt delegation (C25) från utbildningsnämnden skyldig att skyndsamt utreda

anmälan samt återrapportera det till avdelningschef och nämnd med hjälp av framtagna blanketter för anmälan, utredning och åtgärder av diskriminering och kränkande behandling. Ärenden som är anmälda till Skolinspektionen eller Barn- och elevombudsmannen (BEO) rapporteras till nämnd av förskolechef/rektor. Ärenden som inte är anmälda till Skolinspektionen eller BEO rapporteras till nämnd av avdelningschef. När samtliga ovanstående steg i ett ärende har utförts och förskolechef/rektor anser att insatta åtgärder fungerar och diskriminering/kränkningen upphört avslutas ärendet

Uppföljning

När utredning har avslutats ska förskolechef/rektor göra regelbundna uppföljningar med berörda barn/elever samt vårdnadshavare. Uppföljningen ska dokumenteras på blankett "Åtgärder vid diskriminering och kränkande behandling" samt diarieföras. Sektor utbildning sammanställer inkomna anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. En analys görs för att bland annat se om ärendena är behandlade, se vilka typer av anmälningar som har kommit in, vilka barn/elever/enheter som är berörda, frekvenser/antal m.m. Sammanställning redovisas till nämnd vid två tillfällen per år

Diarieföring

Administratör diarieför anmälan före inlämnande till nämnd. Ange diarienummer på underlaget. Använd samma diarienummer om det gäller kränkning mot samma barn/elev, detta för att se om något barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar.

5. Uppföljning, utvärdering och redogörelse avseende föregående läsår

5.1 Följ upp och utvärdera

Analys främjande åtgärder:

Vi har organiserat barngruppen i olika konstellationer i vårt gemensamma ljusprojekt där vi har haft ålderhomogena grupper. Att ha en ålderhomogen grupp menar vi har skapat både trygghet och samhörighet i åldersgruppen, samt att vi pedagoger har haft större möjlighet att möta barnen utifrån deras ålder. Vi ser även en positiv effekt av delningen då den andra gruppkonstellationen har varit en varierande mix av åldrar, vilket har gynnat samhörighet över åldrarna, vi har även kunnat arbeta aktivt med att inkludera mellan alla åldersgrupper och ta tillvara på deras olikheter. Delningen har gynnat att vi har kunnat arbeta i mindre grupper, vilket skapar möjlighet för oss pedagoger att förebygga eventuella kränkningar och diskrimineringar. Vi har även kunnat få större möjlighet till att uppmärksamma och lyfta barnen vid positiva handlingar och stötta dem i deras sociala samspel, detta genom att vara närvarande pedagoger i barnens lek.

Utifrån vårt gemensamma projekt kring ljus har vi arbetat aktivt med att inte könsbestämma material, miljö m.m. utan uppmuntrar barnen till att överskrida traditionella könsroller genom att skapa nyfikenhet samt att utforska ”traditionella könsroller och mönster”. Ljusmaterialet har inte varit varken ålders eller könsbestämt. När vi märkt att barnen inte utmanas eller tilltalas av miljöerna har vi gjort förändringar. För att skapa en pedagogisk miljö som utmanar alla barn oavsett kön är vi hela tiden lyhörda för barnens intresse och skapar miljöer som skapar meningsfullhet och utmanar och skapar möjlighet till lärande för båda könen. I vårt arbete med att skapa miljöer och val av material utgår vi istället från barnens intressen och uppmuntrar och har ett tillåtande klimat kring vad barnen väljer att leka med, vilket också nämns av Kajsa Svaleryd (2002) samt ingår i vårt uppdrag enligt Lpfö 98 rev.2016.

På förskolan upplever vi pedagoger att vi ser både flickor och pojkar som jämlika, att alla ska få lika mycket plats och inflytande. Vi jobbar aktivt med att barnet som individ ska få ta plats och få inflytande.

Vi samtalar med barnen om vikten av att visa varandra respekt och vi finns nära barnen och stödjer dem när konflikter uppstår.

Vi har på våra APT och planeringsmöten diskuterat svårigheten med vissa av diskrimineringsgrunderna då flera av de inte förekommer på förskolan såsom homosexualitet och andra religioner. Därav anser vi att det är av stor vikt att vi

använder oss av litteratur som berör ämnet. Vi har också utformat en plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Inga incidentrapporteringar har lämnats in under läsåret. Vår mening är att vi kontinuerligt reflekterar, dokumenterar och observerar i vår verksamhet och delger varandra med information för att motverka att större händelser inte inträffar.

Analys förebyggande åtgärder:

Utifrån höstens delning av barn födda -14 har vi under året arbetat förebyggande för att de ska känna samhörighet med sina jämnåriga. Detta ledde till att vi efter jul beslutade att alla barn födda -14 skulle vara på Blåsippan under hela dagen. Utifrån ett barnperspektiv upplever vi att vi verkligen uppnått vårt mål att öka samarbetet för att skapa samhörighet för dessa barn. Papé (2016) beskriver att *"För barn är upplevelser av tillhörighet och delaktighet med andra barn den bästa grogrunden för utveckling och lärande... Vuxnas samspelsmönster skapar förutsättningar för barnens förståelse av sig själva och sin egen betydelse, för barns lärande och samspelsförmåga, oavsett i vilken av förskolans arenor detta sker... Vilka erfarenheter barnen gör och vilket lärande som sker avgörs alltså i hög grad av kvaliteten i relationerna"*.

Vi har även arbetat aktivt med att inte uttrycka barnen som stora och små, utan yngre och äldre. Vi kan också reflektera över att barnen själva inte funderar över vilken avdelning de tillhör utan ser varje individ oavsett ålder.

Utifrån den litteratur som vi använt oss av, både via fysiska böcker men också via Ztory, så har vi kunnat bemöta funderingar kring t.ex. familjekonstellationer, könsnormer och andra religioner. Böckerna har berört dessa delar vilket har skapat möjlighet att beröra dem. Att läsa på storbild fascinerar barnen och sammanhanget skapar möjlighet till att samtala kring de bilder och text man möter i boken.

Under handlingsplanen kring de förebyggande åtgärderna märker vi skillnader i hur vi upplever att vi arbetat kring punkterna. På Blåsippan har det skapats tillfällen för samtal då vi mött olika diskrimineringsgrunderna utifrån barnens funderingar, både spontant vid samtal vid t.ex. matbordet men också via upplevelser och samtal kring innehållet i litteratur. På Tussilago upplever vi att de yngre barnen är mer här och nu och det verbala samtalet kring dessa grunder skapas inte spontant på samma sätt.

5.2 Redogörelse avseende aktiva åtgärder

Föregående läsårs åtgärder	Åtgärd uppfyllt	Utvärdering/analys av åtgärd
Ett gemensamt reflekterat och diskuterat arbetssätt utifrån tanken ”närvarande pedagog”.	Ja, och ständigt pågående.	Då vi i den dagliga verksamheten arbetar nära barnen kan vi upptäcka om barnet verkar oroligt/stressat för något. Samtal med både det enskilda barnet samt i grupper kring hur ”vi skapar ett gott klimat”, hur vi är mot varandra.
Förutsättningar för att skapa goda möten och främja de goda relationerna mellan barnen.	Ja, och ständigt pågående.	Goda relationer blir verkliga i konkreta och omedelbara möten, och det man som pedagog kan göra är att skapa förutsättningar för att dessa möten ska ske. Detta har vi gjort genom att ständigt förändra i miljöerna med utgångspunkt i barnens intressen samt för att skapa mötesplatser. Vi pedagoger har varit nära i barnens lek där vi kunnat vara med för att stötta och vårda relationerna genom kommunikation och kroppsspråk.
Observationer i miljön ute och inne, över var eventuella kränkningar och diskriminerande handlingar kan ske.	Ja, och ständigt pågående.	Mycket handlar om vårt förhållningssätt, barnsyn och hur vi pedagoger organiserar oss i rummen och på vår utegård. Genom observationer kring hur rummen på avdelningen nyttjas av barnen får vi pedagoger överblick kring var kränkningar kan uppstå, samt hur vi kan förhindra dem genom pedagogers ”placering” samt betydelsen av miljöns utformning.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Svaleryd, Kajsa. (2002). *Genuspedagogik. En tanke- och handlingsbok för arbete med barn och unga*. Liber. Stockholm

7. Bilagor

7.1 Bilaga 1 – Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

8.2 Bilaga 2 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

8.3 Bilaga 3 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.